

РОЗВ'ЯЗАННЯ ТОРГОВЕЛЬНИХ КОНФЛІКТІВ ЗА УЧАСТІ СВІТОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТОРГІВЛІ

Казакова Людмила Олександрівна

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародної політики
Ужгородський національний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7529-9543>

Лешанич Мирослав Михайлович

кандидат політичних наук,
доцент кафедри міжнародної політики
Ужгородський національний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0704-6154>

Мельникова Наталія Ігорівна

магістерка,
Ужгородський національний університет
ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-4845-6986>

Анотація. У статті здійснено аналіз ролі Світової організації торгівлі (СОТ) у розв'язанні торговельних конфліктів. Зокрема розглянуто функціональні повноваження, механізми та інструменти впливу. Наведено емпіричні приклади участі СОТ у вирішенні конфліктів між провідними економіками світу. Особливу увагу приділено досвіду України, яка активно використовує інституційні можливості СОТ для захисту національних економічних інтересів у спорах, пов'язаних із митним регулюванням, торговельними обмеженнями та антидемпінговими заходами. Окреслено, що діяльність СОТ сприяє формуванню прозорого та передбачуваного торговельного середовища для всіх держав-членів. Водночас, існуючі механізми та методи врегулювання суперечок потребують подальшого переосмислення та адаптації з метою збереження ефективності в умовах посилення протекціоністських тенденцій, технологічних трансформацій та появи нових форм глобальної конкуренції.

Ключові слова: Світова організація торгівлі (СОТ), торговельні конфлікти, методи врегулювання торговельних конфліктів, функції СОТ, міжнародні торговельні конфлікти, участь України у СОТ.

Актуальність проблеми. У сучасній глобалізованій економіці торговельні конфлікти залишаються постійним і невід'ємним елементом міжнародних економічних відносин, що виникають через дисбаланс торгівлі, застосування тарифних і нетарифних бар'єрів, державне субсидування, локалізаційні вимоги та розбіжності у стандартах і регуляторних нормах. Неврегульовані суперечки здатні призводити до ескалації конфліктів, введення односторонніх обмежень, дестабілізації ринків та зниження рівня довіри між державами, що підкреслює потребу в ефективному багатосторонньому механізмі врегулювання таких конфліктів.

Створення Світової організації торгівлі 1 січня 1995 року стало відповіддю на цю потребу, адже світова економіка потребувала інституції, яка б забезпечувала правову визначеність, передбачуваність і справедливість у міжнародних торговельних відносинах. СОТ покликана надавати держа-

вам-членам інструменти для мирного вирішення суперечок через консультації, арбітраж, апеляційний розгляд та стандартизацію, уникаючи односторонніх обмежень та торговельних війн. Особливу актуальність роль СОТ набуває для України, яка є членом організації з 2008 року і використовує її механізми для захисту національних економічних інтересів у спорах із сусідніми країнами та ключовими торговельними партнерами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Роль Світової організації торгівлі (СОТ) у врегулюванні міжнародних торговельних конфліктів досліджується як у міжнародних, так і в українських наукових працях. У звітах та офіційних матеріалах СОТ [9; 10] детально описано механізми арбітражу, консультацій та стандартизації, які використовуються для запобігання ескалації торговельних суперечок між країнами. Міжнародні аналітичні дослідження, зокрема доповідь

Офісу торгового представника США [6] та робота Sacerdoti і de Stefano [7], висвітлюють сучасні виклики функціонуванню системи вирішення спорів СОТ, її кризові явища та можливі напрями реформування в умовах зростання протекціонізму й ускладнення геополітичної ситуації. Макро-економічний контекст розвитку світової торгівлі й вплив торговельних конфліктів на глобальну економічну динаміку розкрито в щорічній доповіді UNCTAD [8], а також у дослідженнях, присвячених сучасним торговельним війнам та інструментам їх врегулювання [4].

В українській науковій літературі питання правової природи та особливостей функціонування механізму розгляду спорів у рамках СОТ детально проаналізовано в статті Ю. Остапенка, присвяченій основним аспектам діяльності цієї системи [3]. Натомість проблематика врегулювання спорів у регіональних торговельних угодах та еволюції міжнародних торговельних режимів розкривається у працях А. Гладштейна, а також Н. Калюжної та В. Лежєнькової [1; 2]. Практичний досвід України у застосуванні процедур СОТ, зокрема консультацій, панелей експертів та арбітражу, проаналізовано в роботах О. Щокіної та співавторів [5], де наголошується на ролі цих механізмів у зниженні торговельних бар'єрів, стабілізації експорту та гармонізації стандартів із ключовими торговельними партнерами.

Сукупність наявних досліджень підкреслює значення СОТ як інструмента багатостороннього врегулювання торговельних суперечок, що сприяє стабільності міжнародної торгівлі, зменшенню ризиків ескалації конфліктів та формуванню узгоджених стандартів, а також демонструє особливу актуальність її механізмів для країн, які стикаються з геополітичними викликами та економічними обмеженнями, зокрема для України.

Метою статті є узагальнення відомостей про функції Світової організації торгівлі в урегулюванні торговельних конфліктів, основні методи, які забезпечують правову та інституційну основу для запобігання і вирішення суперечок між державами-членами. А також аналітичне дослідження ролі СОТ в урегулюванні світових випадків торговельних конфліктів, зокрема пов'язаних з Україною. Для досягнення цієї мети передбачено проаналізувати сфери конфліктів, механізми втручання та оцінити результати втручання СОТ у вирішенні торговельних конфліктів.

Результати дослідження. Торговельні конфлікти супроводжували міжнародні відносини на всіх етапах історії. Від суперечок між стародавніми містами-державами до впровадження протекціоністських політик у колоніальний період, держави послідовно прагнули захищати власні економічні інтереси та забезпечувати контроль

над стратегічними ринками. На сучасному етапі торговельні конфлікти залишаються актуальним явищем у міжнародній економіці, зумовленим дисбалансом торгівлі, прагненням держав захищати внутрішні ринки, використанням субсидій та нетарифних обмежень, а також суперечками щодо стандартів і регуляторних норм [4].

У цьому контексті важливу роль відіграють інституційні механізми, покликані забезпечувати врегулювання спорів на основі узгоджених правил. Серед них особливо помітне місце належить Світової організації торгівлі. Організацію було офіційно створено 1 січня 1995 року в результаті підписання Марракеської угоди, що завершила Уругвайський раунд багатосторонніх торговельних переговорів у межах Генеральної угоди з тарифів і торгівлі (ГАТТ). Поява СОТ стала вирішальним етапом у розвитку післявоєнної торговельної системи. ГАТТ, створена у 1947 році як тимчасова рамкова угода, покликана запобігти поверненню протекціонізму після Другої світової війни, протягом десятиліть функціонувала як договірний режим, зосереджений на зниженні тарифів і дотриманні базових принципів недискримінації. Однак її обмежена інституційна структура та зростання складності глобальної торгівлі поступово виявили потребу у більш всеохопній і юридично зобов'язувальній організації. Уругвайський раунд, який став найбільш амбітним циклом переговорів свого часу, розширив сферу торговельних правил, охопивши послуги, інтелектуальну власність та сільське господарство, а також запровадив посилений механізм врегулювання спорів. Трансформація від ГАТТ до СОТ таким чином означала не лише інституційне зміцнення, а й якісний перехід до заснованої на правилах, юридично зобов'язувальної глобальної торговельної системи, здатної відповідати на виклики дедалі більш взаємопов'язаного світового господарства. СОТ єдина глобальна міжнародна організація, що встановлює та врегульовує правила міжнародної торгівлі між державами, охоплюючи понад 98% світового товарообігу та значну частку глобальної торгівлі послугами. Вона відіграє ключову роль у забезпеченні стабільності та передбачуваності міжнародного економічного середовища, оскільки її норми формують єдині стандарти поведінки для країн-учасниць. Інституційна система СОТ ґрунтується на принципах недискримінації, прозорості, прогнозованості та поступової лібералізації ринків. Зокрема, принцип найбільшого сприяння та національний режим гарантують рівність умов конкуренції для всіх торговельних партнерів, тоді як механізми нотифікації та періодичних оглядів торговельної політики підвищують відкритість і підзвітність держав [8].

У межах своєї діяльності Світова організація торгівлі виконує низку функцій [7]:

1) Арбітражна функція СОТ забезпечує інституційно оформлений і нейтральний механізм розгляду спорів, що ґрунтується на принципах багатостороннього торговельного права та чітко визначених процедур. Рішення арбітражних груп і Апеляційного органу спрямовані на недопущення застосування односторонніх торговельних обмежень, які потенційно можуть дестабілізувати ринки або перерости у масштабні торговельні конфлікти.

Завдяки цьому держави отримують можливість вирішувати суперечки у правовий, передбачуваний та цивілізований спосіб, уникаючи силового тиску, економічної реталіації та ескалації взаємних торговельних заходів. Механізм арбітражу СОТ таким чином виконує ключову стабілізаційну функцію, зміцнюючи довіру між учасниками системи та підтримуючи загальну рівновагу міжнародної торговельної взаємодії [5].

2) Превентивна та медіаційна функція. Важливим інструментом діяльності СОТ є консультації, які становлять початковий і водночас превентивний етап врегулювання спорів. На цьому етапі організація сприяє налагодженню діалогу між сторонами, забезпечує обмін правовими та економічними аргументами, а також створює умови для пошуку взаємоприйняттого компромісу. Завдяки ефективним консультаціям значна частина суперечок не переходить до формального арбітражного розгляду, що істотно зменшує ризик ескалації конфлікту. Медіаційні механізми СОТ дозволяють знижувати рівень конфліктності, підтримують атмосферу кооперації між державами-членами та сприяють більш оперативному врегулюванню непорозумінь. Крім того, вони дають змогу скорочувати фінансові й часові витрати країн, пов'язані з проходженням довготривалих судових процедур, зберігаючи при цьому передбачуваність та стабільність торговельної взаємодії [6].

3) Функція стандартизації та формування практик. СОТ відіграє ключову роль у виробленні, уніфікації та гармонізації правил міжнародної торгівлі, створюючи чітку систему норм і стандартів, які є обов'язковими для всіх членів організації. Ця функція забезпечує єдину основу для регулювання торговельних відносин, сприяє

узгодженню національних правил з міжнародними нормами та зменшує ризик виникнення конфліктів між державами-членами. Рішення за окремими справами формують важливі прецеденти, які впливають на подальше тлумачення норм і практик СОТ, створюючи єдину правову рамку для вирішення суперечок та сприяючи стабільності торговельного середовища. Завдяки цьому забезпечується більша прозорість регулювання, знижується невизначеність для держав і бізнесу, а також підвищується передбачуваність та довіра у міжнародних торговельних відносинах. Крім того, стандартизація сприяє впровадженню найкращих практик у торгівлі, стимулює розвиток конкурентоспроможності та економічну стабільність на глобальному рівні [1].

4) Функція стимулювання реформ. Механізми СОТ, зокрема регулярні огляди торговельної політики, створюють умови для адаптації національних законодавчих та регуляторних норм до міжнародних зобов'язань і стандартів. Це спонукає країни до проведення внутрішніх реформ, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності економіки, лібералізацію ринку, покращення інвестиційного клімату та зміцнення інституційної спроможності. Гармонізація правил і стандартів сприяє більш ефективній інтеграції держав у глобальні торговельні процеси, забезпечує передбачуваність для учасників ринку та знижує ризики виникнення потенційних конфліктів. Крім того, впровадження рекомендацій СОТ стимулює розвиток прозорих і стабільних торговельних практик, сприяє модернізації економічних структур та підтримує стійке економічне зростання на національному і міжнародному рівнях [2].

Світова організація торгівлі використовує низку ключових методів, що забезпечують правову та інституційну основу для запобігання та вирішення суперечок між державами-членами (рис. 1).

На рисунку 1 представлені основні методи врегулювання торговельних конфліктів у рамках СОТ. Консультації та переговори дозволяють сторонам досягти взаємоприйняттого рішення без формального втручання. Тимчасові заходи застосовуються для пом'якшення негативних наслідків спору до остаточного рішення. Антидемпінгові та компен-

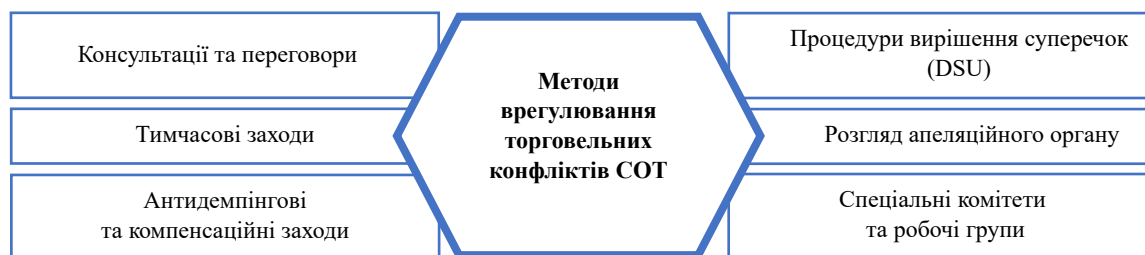

Рисунок 1 – Методи врегулювання торговельних конфліктів СОТ

Джерело: створено авторами на основі даних джерел [9; 10]

саційні заходи захищають внутрішній ринок від недобросовісної конкуренції та компенсують економічні втрати. Формальні процедури вирішення суперечок (DSU) забезпечують чіткі правила розгляду спорів, а апеляційний орган гарантує юридичну точність і справедливість рішень. Спеціальні комітети та робочі групи виконують технічні та аналітичні функції, сприяючи моніторингу, обміну досвідом і виконанню рішень СОТ.

Для систематизації та аналітичної оцінки ролі Світової організації торгівлі у врегулю-

ванні міжнародних торговельних конфліктів у Таблиці 1 наведено ключові приклади її участі, включно з періодом тривалості спору, його суттю, роллю СОТ у врегулюванні, застосованими механізмами та оцінкою результату.

Аналіз представлених у табл. 1 ключових прикладів участі Світової організації торгівлі у врегулюванні міжнародних торговельних конфліктів свідчить про її значну роль у забезпеченні правової визначеності та передбачуваності міжнародної торгівлі. СОТ виступає нейтральним

Таблиця 1 – Ключові приклади участі СОТ у врегулюванні міжнародних торговельних конфліктів

Сторони	Роки	Суть торговельного конфлікту	Роль СОТ, механізм	Оцінка результату
США – ЄС	2004–2021	Субсидії Airbus і Boeing, що викривляли конкуренцію на авіаринку	Панель експертів, апеляційний орган, арбітраж	Обидві сторони частково програли; дозволено взаємні санкції. У 2021 досягнуто угоди.
США – Китай	2018–2020	Мита США на сталь та алюміній	Панель експертів	СОТ визнала мита незаконними. США не виконали рішення.
США – Китай	2010–2014	Антидемпінгові та компенсаційні мита Китаю на американську птицю	Панель експертів	Панель підтримала США; Китай був змушений змінити методологію AD/CVD.
ЄС – Росія	2013–2017	«Утилізаційні збори» на імпорт авто в Росію	Панель експертів	СОТ визнала порушення. Росія змінила законодавство.
Україна – Росія	2015–2020	Заборона РФ на імпорт українських вагонів	Панель експертів	Україна частково виграла; порушення правил підтверджено.
Аргентина – ЄС, США, Японія	2012–2015	Обмежувальна імпортна політика Аргентини	Панель експертів, Апеляційний орган	Аргентина програла; змушена змінити імпортні правила.
Бразилія – США	2002–2010	Субсидії США виробникам бавовни	Панель експертів, Апеляційний орган	США програли; виплатили компенсації Бразилії.
Індія – США	2013–2016	Локалізаційні вимоги у виробництві сонячних панелей	Панель експертів, Апеляційний орган	Індія програла; вимоги визнано дискримінаційними.
ЄС – Туреччина	2019–2022	Локалізація у фармацевтиці (примусове виробництво в Туреччині)	Панель експертів	ЄС виграв; Туреччина зобов'язана змінити політику.
Китай – Австралія	2021–2023	Антидемпінгові мита Китаю на австралійський ячмінь	Консультації, панель (припинено)	Після запуску справи Китай сам скасував мита у 2023 – де-факто перемога Австралії.
ЄС – США	2018–2020	Мита США на сталь, алюміній	Панель експертів	Панель визнала дії США незаконними. США не виконали рішення.
США – Індія	2023–...	Мита Індії на мотоцикли Harley-Davidson	Консультації	Справа триває, але офіційно зареєстрована та підтверджена СОТ.
Японія – Південна Корея	2018–2020	Антидемпінгові мита Кореї на японську сталь	Панель експертів	Панель визнала дії Кореї невідповідними нормам СОТ.
ЄС – Китай	2023–...	Обмеження Китаю щодо виходу з країни персоналу ЄС та перевірок компаній	Консультації	Найновіший спір; триває.

Джерело: розроблено авторами на основі даних джерел [9; 10]

арбітром, застосовуючи механізми консультацій, створення панелей експертів, апеляційного розгляду та арбітражу, що дозволяє державам-членам вирішувати суперечки цивілізованим шляхом, без односторонніх дій та економічних реталіацій.

COT здатна впливати на різні типи конфліктів: від субсидій та антидемпінгових заходів до локалізаційних вимог і мит на імпорт. У більшості випадків панелі та Апеляційний орган визначають відповідність дій держав-членів нормам COT, що змушує сторони змінювати законодавство або практики, як у випадках Airbus і Boeing, субсидій на бавовну, локалізаційних вимог у сонячній енергетиці та фармацевтичній промисловості.

Водночас частина рішень не виконувалася повністю, проте навіть у таких випадках COT створює формальну рамку для врегулювання суперечок та сприяє зниженню ризику ескалації торговельних конфліктів. Таким чином, COT виступає центральним інструментом багатостороннього врегулювання торговельних конфліктів, забезпечуючи стабільність і передбачуваність міжнародної торговельної взаємодії.

Схожим чином Україна, яка є членом Світової організації торгівлі з 2008 року, активно використовує інструменти COT для врегулювання торговельних суперечок, як у довоєнний період, коли країна поступово інтегрувалася у глобальні економічні процеси та укладала преференційні торговельні угоди, так і під час повномасштабної війни 2022 року, коли міжнародні торговельні механізми стали важливим засобом захисту економічних інтересів країни, забезпечення доступу до стратегічних ресурсів і підтримки експорту, особливо в умовах обмежень та санкцій, накладених на агресора. До 2022 року основними проблемними напрямками були нетарифні обмеження та дискримінаційні бар'єри з боку сусідніх держав, що особливо впливало на експорт сільськогосподарської продукції, металів і промислових товарів. COT надавала Україні платформу для консультацій та арбітражу, дозволяючи представляти та захищати на багатосторонньому рівні свої економічні інтереси (табл. 2).

У табл. 2 наведено ключові приклади застосування Україною механізмів COT у різних сферах конфліктів, включно з арбітражними, консуль-

Таблиця 2 – Ключові приклади участі COT у врегулюванні торговельних конфліктів за участі України

Сторони	Роки	Суть торговельного конфлікту	Роль COT, механізм	Оцінка результату
Україна – Росія	2014–2019	Росія обмежувала транзит українських товарів до Казахстану та Киргизстану	Консультації в COT, розгляд панелі щодо безпекових винятків	Панель підтримала РФ у застосуванні винятку; сформовано прецедент щодо національної безпеки.
Україна – Росія	2015–2016	Обмеження імпорту українських локомотивів, труб, промтоварів; технічні та митні бар'єри	Консультації, панель	Часткове задоволення позову України; деякі обмеження переглянуті, РФ не виконала всі рішення.
Україна – Казахстан	2017–2021	Антидемпінгові мита на українські металопродукти	Консультації в COT розгляд аргументів	Частково врегульовано: Казахстан переглянув частину ставок.
Україна – ЄС (Польща, Угорщина, Словаччина)	2023–2024	Обмеження імпорту українського зерна; мита та квоти	Запит консультацій у COT	Частково врегульовано: позиція України підтримана Єврокомісією, конфлікт переведено в політичну площину.
Україна – Грузія	2020–2023	Санітарні бар'єри щодо українських харчових продуктів і ліків	Консультації в рамках ТБТ, SPS COT	Бар'єри частково знято; спір не доходив до формальної панелі.
Україна – ЄС (експорт деревини)	2016–2020	ЄС вважав заборону України на експорт кругляку порушенням правил	Арбітраж у межах Угоди про асоціацію, посилання на COT	Часткова перемога України: обмеження визнані допустимими з питань охорони лісів.
Україна – Австралія	2011–2012	Доступ українського цукру-сирцю на ринок; тарифні квоти та нетарифні бар'єри	Консультації COT; вимога обґрунтування бар'єрів	Суперечка завершилась без формальної панелі; Австралія переглянула частину процедур.
Україна – Молдова	2008–2010	Обмеження імпорту українського цементу; звинувачення у демпінгу	Консультації в COT, антидемпінгові правила	Врегульовано: Молдова зняла обмеження після перегляду умов.

Джерело: розроблено авторами на основі даних джерел [9; 10]

таційними та стандартизаційними процедурами. Аналіз цих випадків демонструє широкий спектр торговельних конфліктів України: від металургії та промислових товарів до аграрної продукції та харчових товарів. До 2022 року основними конфліктами були питання антидемпінгових заходів, нетарифних бар'єрів, технічних регламентів та обмежень на транзит, що відображає прагнення торговельних партнерів захистити власні ринки.

Період війни 2022–2024 років підкреслив особливу значущість СОТ: у складних геополітичних умовах організаційні механізми дозволяли обговорювати умови експорту, пом'якшувати наслідки тимчасових обмежень на стратегічні товари та підтримувати доступ українських виробників до міжнародних ринків. Практика України свідчить, що СОТ виконує одночасно роль арбітра, консультанта та координатора, сприяючи стабільності торговельних відносин, узгодженню правил та стандартів між країнами-членами та забезпечуючи передбачуваність міжнародної торгівлі [3].

Світова організація торгівлі продовжує відігравати центральну роль у врегулюванні міжнародних торговельних конфліктів, виступаючи нейтральним арбітром і платформою для діалогу між державами. Хоча окремі рішення не завжди виконуються повністю, а деякі механізми стикаються з труднощами через політичні чи економічні фактори, СОТ залишається єдиним на сучасному етапі міжнародним інститутом, здатним забезпечувати правову визначеність, стабільність та передбачуваність торговельних відносин. Організація координує консультації, сприяє створенню панелей експертів, арбітражу та апеляційних процедур, формуючи стандарти й прецеденти, які дозволяють державам вирішувати суперечки цивілізованим шляхом, мінімізуючи ризик ескалації конфліктів та забезпечуючи баланс інтересів учасників глобальної торгівлі. У випадку України практика застосування механізмів СОТ показує, що навіть у складних геополітичних умовах організація надає інструменти для захисту національних економічних інтересів та підтримки доступу до міжнародних ринків.

Висновки. Світова організація торгівлі відіграє помітну роль у врегулюванні міжнародних торговельних конфліктів, забезпечуючи правову визначеність, передбачуваність та стабільність глобальної торговельної системи. Торговельні конфлікти є постійним і невід'ємним елементом розвитку міжнародної економіки, що виникає внаслідок дисбалансу торговельних потоків, застосування тарифних і нетарифних обмежень, державного субсидування та розбіжностей у регуляторних нормах. У сучасних умовах глобалізації, геополітичних напружень, енергетичних криз та фінансових шоків роль СОТ стає особливо актуальною, оскільки організація надає державам-членам інституційні механізми для мирного врегулювання суперечок, зменшення ризику односторонніх торговельних обмежень та підтримання стабільності міжнародної торгівлі.

Україна, як член СОТ з 2008 року, застосовує механізми організації для захисту своїх економічних інтересів у спорах із сусідніми країнами та партнерами по експорту. Консультації, арбітражні та стандартизаційні процедури дозволяють Україні частково або повністю вирішувати суперечки щодо тарифів, нетарифних бар'єрів, технічних регламентів та локалізаційних вимог, навіть у складних геополітичних умовах, включно з війною.

Отже, на сучасному етапі СОТ залишається єдиним міжнародним інститутом, який здатний забезпечувати правову передбачуваність і стабільність глобальної торговельної системи. З метою підвищення ефективності врегулювання конфліктів, Світовій організації торгівлі доцільно удосконалювати механізми імплементації рішень, скорочувати строки розгляду спорів, активніше залучати держави до превентивних консультацій, розвивати практики стандартизації та адаптувати процедурні процеси до сучасних геополітичних та економічних викликів, включно зі зростанням протекціонізму, поширенням нетарифних бар'єрів та у контексті посилення багатополарності світової системи.

Бібліографічний список:

1. Гладштейн А. Л. Особливості вирішення спорів у регіональних торговельних угодах. *Часопис Київського університету права*. 2020. № 3. С. 206–213.
2. Калюжна Н. Г., Лежепьокова В. Г. Преференційна торгівля як результат еволюції та інституалізації міжнародних торгових угод. *Проблеми економіки*. 2024. № 3(61). С. 31–38.
3. Остапенко Ю. І. Механізм розгляду спорів у рамках СОТ (основні аспекти). *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 11. С. 300–303.
4. Ремез В. В. Світові торговельні війни сучасності: особливості ведення та інструменти врегулювання : дис. ... канд. наук. Тернопіль : ЗУНУ, 2023.
5. Щокіна О. О., Костенко О. В., Левченко І. М., та ін. Процедура розв'язання спорів у рамках СОТ: досвід України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2019. № 3. С. 106–110.
6. Office of the United States Trade Representative. 2024 Trade Enforcement Priorities Report. URL: https://ustr.gov/sites/default/files/files/reports/2024/2024%20Trade%20Enforcement%20Priorities%20Report_07.29.2024%20final.pdf (дата звернення: 10.11.2025).

7. Sacerdoti G., de Stefano C. The WTO and its dispute settlement system in 2023–2024: navigating the crisis, engaging in reform, addressing trade and climate change. *Engaging in Reform, Addressing Trade and Climate Change*. 2025.
8. UNCTAD. *Trade and Development Report 2024*. URL: <https://unctad.org/publication/trade-and-development-report-2024> (дата звернення: 10.11.2025).
9. World Trade Organization. *Dispute settlement gateway*. URL: https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/dispu_e.htm (дата звернення: 17.11.2025).
10. World Trade Organization. *WTO Annual Report 2024*. URL: https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/anrep24_e.htm (дата звернення: 17.11.2025).

References:

1. Hladshtein A. L. (2020). Osoblyvosti vyrishennia sporiv u rehionalnykh torhovelnnykh uhodakh [Features of dispute settlement in regional trade agreements]. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava*, no. 3, pp. 206–213. (in Ukrainian)
2. Kaliuzhna N. H. & Lezhepiokova V. H. (2024). Preferentsiina torhivlia yak rezultat evoliutsii ta instytualizatsii mizhnarodnykh torhovykh uhod [Preferential trade as a result of the evolution and institutionalization of international trade agreements]. *Problemy ekonomiki*, no. 3(61), pp. 31–38. (in Ukrainian)
3. Ostapenko Yu. I. (2022). Mekhanizm rozghliadu sporiv u ramkakh SOT (osnovni aspekty) [The WTO dispute settlement mechanism: main aspects]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*, no. 11, pp. 300–303. (in Ukrainian)
4. Remez V. V. (2023). Svitovi torhovelni viiny suchasnosti: osoblyvosti vedennia ta instrumenty vrehuliuvannia [Modern global trade wars: features and settlement tools] (PhD Thesis). Ternopil: ZUNU. (in Ukrainian)
5. Shchokina O. O., Kostenko O. V., Levchenko I. M. et al. (2019). Protsedura rozviazannia sporiv u ramkakh SOT: dosvid Ukrainy [WTO dispute settlement procedure: Ukraine's experience]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*, no. 3, pp. 106–110. (in Ukrainian)
6. Office of the United States Trade Representative. (2024). *2024 Trade Enforcement Priorities Report*. Available at: https://ustr.gov/sites/default/files/files/reports/2024/2024%20Trade%20Enforcement%20Priorities%20Report_07.29.2024%20final.pdf (accessed November 10, 2025).
7. Sacerdoti G. & de Stefano C. (2025). The WTO and its dispute settlement system in 2023–2024: navigating the crisis, engaging in reform, addressing trade and climate change.
8. UNCTAD. (2024). *Trade and Development Report 2024*. Available at: <https://unctad.org/publication/trade-and-development-report-2024> (accessed November 10, 2025).
9. World Trade Organization. (2025). *Dispute settlement gateway*. Available at: https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/dispu_e.htm (accessed November 17, 2025).
10. World Trade Organization. (2024). *WTO Annual Report 2024*. Available at: https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/anrep24_e.htm (accessed November 17, 2025).

RESOLUTION OF TRADE CONFLICTS WITH THE PARTICIPATION OF THE WORLD TRADE ORGANIZATION

Liudmyla Kazakova

Candidate of Juridical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of International Politics
Uzhhorod National University

Myroslav Leshanych

Candidate of Political Sciences,
Associate Professor of the Department of International Politics
Uzhhorod National University

Nataliia Melnykova

Master's Student
Uzhhorod National University

Summary. The article examines the role of the World Trade Organization (WTO) in resolving international trade conflicts, with particular emphasis on its institutional functions, mechanisms and methods that ensure legal certainty, predictability and overall stability of the global trading system. It provides a detailed and comprehensive analysis of the WTO's main functions, including arbitration, mediation, standardization, monitoring of trade policy and trade policy review, all of which collectively contribute to reducing trade tensions, preventing misunderstandings and avoiding the escalation of

conflicts among member states. The study systematises key examples of the WTO's involvement in resolving major international trade disputes, in particular those between the United States and the European Union, China, India and other leading global economies, and evaluates the effectiveness of its dispute settlement mechanisms in practice. Special attention is given to Ukraine's experience as a WTO member since 2008, highlighting its strategic use of consultations, arbitration panels, mediation procedures and other institutional tools to address trade conflicts with Russia, the EU, and various other international partners, thereby safeguarding its economic interests. The analysis demonstrates that the WTO provides Ukraine with a necessary legal, procedural and diplomatic framework to protect its economic interests, maintain access to global markets and strengthen its trade relations, even amid geopolitical instability and wartime conditions. The study concludes that, despite existing institutional challenges, procedural delays and partial non-compliance with certain rulings, the WTO remains the world's only global organisation capable of ensuring stability, transparency, predictability and fairness in international trade relations. At the same time, to maintain its effectiveness under current conditions of global multipolarity, rising protectionism and rapidly changing economic environments, the WTO requires continuous improvement of its mechanisms, including speeding up dispute resolution processes, enhancing the enforcement of rulings, more active use of preventive consultations and further adaptation to emerging challenges in contemporary world trade.

Keywords: World Trade Organization (WTO), trade conflicts, methods of resolving trade conflicts, functions of the WTO, international trade conflicts, Ukraine's participation in the WTO.

Стаття надійшла: 25.11.2025

Стаття прийнята: 10.12.2025

Стаття опублікована: 26.12.2025